

Skjoldmuren

4.-7. årgang 6-12 lektioner

Materialeliste

- Finerplader 60*90*0,4 – 0,6 cm. Eller lignende plade, der kan bøjes en smule.
- Fyrretræsplanker eller lignende. Tykkelse gerne 2-2,5 cm, bredde 10 cm, længde så det passer med antal håndtag og skjoldknopper.
- Fyrretræsplanker eller lignende til "buerne".
- Malling (rød, guld eller gul evt. sølv og sort.)
- Skruer i forskellig størrelse.

Elevmål

- Jeg kan anvende værktøj og materialer som skruemaskine, høvl, fil og sandpapir.
- Jeg kan følge og forstå en vejledning.
- Jeg kan samarbejde med min klasse om et fælles projekt.

Tilhørende elevark: Romersk skjold

I dette forløb er historisk reproduktion og værktøjslære/brug sat i højsædet i forhold til det designmæssige. Forløbet er afprøvet som et tværfagligt samarbejde med historie, men kan også benyttes som et selvstændigt projekt. Lad evt. eleverne afprøve skjoldmuren i idræt mod et hold med bløde bolde...

På mellemtrinet skal man i historie arbejde med Kejser Augustus som et af de 29 kanonpunkter. Arbejdet med romerne og deres dagligdag kan i sig selv være spændende, men især den romerske hær og deres måde at organisere sig, kæmpe og beskytte (samt udvide) det romerske imperium, finder mange, især drenge, spændende.

Der hersker vel næppe nogen tvivl om, at den romerske hærs størrelse, disciplin og udstyr, var en medvirkende årsag til, at det romerske imperium eksisterede så længe. Med dette forløb kan eleverne selv og i grupper undersøge en af de opfindelser, der gjorde romerne næsten uovervindelige; det romerske **"SCUTUM"**.

En romersk legionærudrustning havde, foruden en del praktisk udstyr, typisk 4 "våben" på sig:

Et gladius: den romerske betegnelse for et sværd.

Et pilum: et effektivt romersk kastespyd.

En pugio: en romersk daggert, karakteriseret ved en buet klinge.

Et scutum: romersk skjold ofte med en størrelse på omkring 80 gange 120 centimeter.

I dette forløb er de skjolde, vi har designet, lidt mindre end de originale skjolde, nemlig 60 gange 90 centimeter. Det er for at gøre det muligt for eleverne at bevæge sig rundt med skjoldene efterfølgende. Skoleeleverne er i dag typisk mindre end en romerske legionær 😊

Der er også fortaget nogle ændringer på måden, skjoldet holdes. Dels for at sikre så mange af eleverne som muligt, selv kan skabe skjoldet, og så flere kan bruge det uafhængig af højde. Dels pga. tidsfaktoren i at skabe skjoldet på den "rigtige" måde. Det gør selvfølgelig, at skjoldet ikke er 100% historisk korrekt, men det giver alligevel en god fornemmelse af, hvordan det var at håndtere et skjold i den størrelse, samt de muligheder der lå i samarbejde gennem dannelse af skjoldmure eller "skildpadder".

Forarbejde

Inden arbejdet på skjoldene går i gang, er det en god ide at tale med eleverne om den romerske hær. Hvordan var den opbygget, hvordan var den organiseret, hvad var dens formål, og hvordan opererede den i kamp? Der er masser af gode bøger om emnet, hjemmesider eller andet materiale, der kan benyttes. Desuden vil det være oplagt at referere/perspektivere til vikingerne, der også benyttede sig af skjoldformationer i kamp.

Fremgangsmåde

Inden projektet starter i håndværk og designlokalet, kan du vælge at skære pladerne i den rigtige størrelse. Det sparer en del tid og måske også ressourcer. Pladerne er store at håndtere for eleverne, men man kan naturligvis også selv lade dem save skjoldene ud med eksempelvis en fukssvans. Find også skruemaskiner (gerne 1 pr. 3-4 skjolde I vil lave), samt skruer der passer i størrelse.

Arbejdsfase

Lad eleverne tegne knop og håndtag op på plankerne/brættene. Håndtaget, vi har brugt, er 40 cm langt, med mulighed for fastgørelse til skjoldet i begge ender. Sav, høvl og fil håndtaget, så det er rart at holde ved. Tegn derefter knoppen til skjoldet med en passer. Diameter bør være 10-11 cm. Rund den ene side af knoppen, så den minder om skjoldknoppen på et romersk "SCUTUM". Fastgør knoppen midt på skjoldpladen.

Du kan finde midten ved at tegne diagonaler fra hjørne til hjørne med en blyant. Brug lim og fastgør knoppen med 3-4 skruer.

Sav og høvl den liste, der skal få skjoldet til at bue. Fastgør den i top og bund af skjoldet med lim og små skruer. Man skal arbejde sammen to og to, så den ene bukker skjoldet i position, og den anden skruer det fast på listen. Når skjoldet buer, fastgøres håndtaget på bagsiden midt på skjoldet som vist i elevinstruktionen. Brug lim og bor for i træet, så du kan se, hvor skrueerne skal i fra forsiden af skjoldet.

Rund hjørnerne på skjoldet en anelse med en fil – så det ikke gør skade, når eleverne efterfølgende leger med det.

Nu er der kun tilbage at male skjoldet, som man ønsker det. Brug evt. billeder fra nettet eller bøger som inspiration...

Der er selvfølgelig mulighed for at lave andre variationer af det romerske "SCUTUM".

Især håndtaget kan placeres på andre måder end den her viste. Man kan eksempelvis benytte et håndshåndtag med en læderrem til underarmen. Hvis man har mange ressourcer til rådighed på skolen, kan man også vælge at forme den runde "håndbeskyttelse" midt på skjoldet i metal. Det har vi ikke gjort her, men i stedet lagt et langt håndtag i midten.

Præsentation/udstilling

Når skjoldene er færdige, kan man udstille dem i en skildpaddeformation et sted på skolen, hvor der er plads. Lav evt. en udstilling med plancher eller lignende, der fortæller om romerne og den romerske legionær.

Hvis der er mulighed for det, kan man tage skjoldene med i idræt og forsøge at gå i formationer uden at blive "ramt" af fjenden med bløde bolde.

Inspirationsbilleder

Skjold og romersk sværd lavet i forskellige træarter.

Ørnevinger fundet på nettet og klippet til. Herefter overført til skjold med blyant og malet op.

Skjoldene gøres klar til rollespil i dus eller på skolen.

Eleverne træner i formationsdannelse med skjoldene.

Mål

Læringsmål – fra *Fælles Mål*

Teknikker:

- Eleven kan beherske grundlæggende teknikker til bearbejdning af bløde og hårde materialer og har viden om dette.

Arbejdsformer:

- Eleven kan læse og arbejde håndværksmæssigt efter instruktioner, og eleven har viden om arbejdsbeskrivelsers formål og struktur.

Elevmål

Jeg kan anvende værktøj og materialer som skruemaskine, høvl, fil og sandpapir.

Jeg kan følge og forstå en vejledning.

Jeg kan samarbejde med min klasse om et fælles projekt.

